

De prijzen stijgen, en de top is nog niet in zicht

Van bier tot brood en van verf tot diesel: overal exploderen de prijzen als gevolg van de snelle relance en de nog steeds verstoorde toevoer van grondstoffen. Hoe hard zal de consument in de portemonnee getroffen worden?

1.

Wat wordt allemaal duurder?

Misschien is het makkelijker om te beginnen met wat niet duurder is geworden. Een blik op de consumptieprijsindex leert dat hotels, software, televisies, vers fruit en gegevensverwerkende apparaten, zoals smartwatches, in een jaar tijd 8 tot 10 procent goedkoper geworden zijn. Tot zover het goede nieuws. De lijst aan producten en diensten waarvoor u vandaag dieper in de buidel moet tasten, is oneindig veel langer. In een jaar tijd zijn diesel en elektriciteit ongeveer een vijfde duurder geworden, aardgas maar liefst de helft. En die stijging gaat vermoedelijk nog enkele maanden door.

Ook de voedselprijzen zijn in een jaar tijd geëxplodeerd. In de maand september stegen die naar hun hoogste peil in tien jaar, meldt de VN-voedselorganisatie FAO. Vooral het verschil met een jaar geleden valt op. Vandaag ligt de suikerprijs 53,5 procent hoger dan vorig jaar, ook graan werd 41 procent duurder. Die grondstofprijzen worden natuurlijk doorgerekend. Het Laatste Nieuws berichtte afgelopen weekend dat brood in een maand tijd 10 tot 20 cent duurder werd. De Tijd meldde dan weer dat AB Inbev zijn groothandelsprijs voor een bak bier met 48 cent verhoogde. En voedingsbedrijven ijveren voor prijsstijgingen van 10 tot 25 procent in de supermarkt. "Het kan niet de bedoeling zijn dat onze voedingsbedrijven geld moeten opleggen", zegt voedingsfederatie Fevia.

2.

Waarom gaan de prijzen omhoog?

Voor de meeste economen komt inflatie in het najaar van 2021 niet als een verrassing. "Voor een stuk speelt hier het basiseffect", zegt Koen De Leus, econoom bij BNP Paribas Fortis. "In de tweede helft van vorig jaar zaten we in een deflatoire fase: de inflatie-index ging omlaag door sterk dalende energieprijzen. Het was te verwachten dat die weer zouden stijgen, waardoor je tegenover dezelfde periode vorig jaar sowieso met inflatie zit."

Alleen gaan de huidige prijsstijgingen een stuk harder én sneller dan verwacht. Dat heeft voor een groot stuk te maken met corona. Het virus zorgde ervoor dat heel wat fabrieken, eerst in Azië, later in andere delen van de wereld, prompt de deuren moesten sluiten. Containerschepen kwamen vast te liggen in de havens. Door de afgenomen vraag naar materialen bouwden heel wat bedrijven hun voorraad af. In de landbouwsector verergerden slechte oogsten en het feit dat bepaalde grootmachten grondstoffen voor zich hielden de tekorten.

Nu de relance is ingezet, kan de wereldwijde productie de razendsnel toegenomen vraag niet bijbenen. "Eens de hele keten in de soep draait, krijg je die niet meteen weer op kruissnelheid", zegt Veronique Goossens, hoofdeconoom bij Belfius. "Bovendien hebben de brexit (bijvoorbeeld het feit dat basisproducten in het Verenigd Koninkrijk opnieuw gehamsterd werden, JL) en de blokkage in het Suezkanaal de boel nog vertraagd. Het zijn allemaal kleine elementen die ervoor zorgen dat alles nog steeds niet loopt als normaal."

Zo wachten Europese bedrijven op bulkmaterialen die vanuit Azië aangevoerd moeten worden. Azië zelf zit dan weer zonder containers, omdat die bijvoorbeeld geblokkeerd staan voor de kust van de Verenigde Staten. "Tientallen containerschepen liggen er te wachten om gelost te worden", zegt transporteconoom Roel Gevaers (UAntwerpen). "Ook in de VS is truckchauffeur een knelpuntberoep, dus er zijn simpelweg niet genoeg mensen om ze op te halen." Het zorgt er ook voor dat de prijs van het overzees transport van een container gestegen is van 2.000 naar meer dan 10.000 euro. "Als je weet dat 10 tot 20 procent van een product naar de transportkosten gaat, dan is het vrij duidelijk dat ook de consument die hogere transportkosten gaat voelen", zegt Gevaers.

3.

Hoe hard en hoe lang zal de consument dit voelen?

De hogere grondstoffen- en transportkosten zullen in de ene sector al meer gevoeld worden dan in de andere. "Vooral bij ketens die voorheen supergoedkope buitenlandse producten aanboden, zoals Action, zullen de prijzen omhooggaan", zegt Gevaers. Ook bij speelgoedketens die plastic speelgoed moeten invoeren, zullen de prijzen sterk stijgen. Wacht dus niet te lang met die sinterklaasinkopen.

Wat helpt, is dat in België - net als in Luxemburg - de lonen automatisch geïndexeerd worden op basis van de prijzen van huishoudproducten. Dit geldt echter alleen voor werknemers in vaste loondienst, niet voor zelfstandigen of freelancers, en uiteraard zijn er producten en diensten die buiten de index vallen.

Dan blijft de voornaamste vraag hoe snel de prijzen weer gaan stabiliseren. Gevaers schat dat de prijsstijgingen tot eind 2022 kunnen doorgaan. De Leus en Goossens zijn iets optimistischer, en verwachten begin 2022 al een stabilisatie. "We weten dat een voorraadtekort door een plotse toename in vraag normaal in een half jaar tot een half jaar ingehaald kan worden", zegt De Leus. "We zitten nu een half jaar in deze situatie, dus tegen eind dit jaar verwacht ik beterschap. Mogelijk komt er dan zelfs voorraadoverschot, waardoor de prijzen weer kunnen dalen."

Toch zijn er externe factoren, zoals nieuwe corona-uitbraken of een strenge winter, die de prijzen verder de hoogte in kunnen duwen.

JORN LELONG

Copyright © 2021 De Persgroep Publishing. Alle rechten voorbehouden